

Prawo porównawcze

Wykład I: metoda i podstawy

Prof. dr hab. Fryderyk Zoll, prof. UJ i
Uniwersytetu w Osnabrück

Pojęcie prawa porównawczego

- Edouard Lambert i Raymond Saleilles – Światowa wystawa w Paryżu i kongres prawa porównawczego
- „Usuwanie przypadkowych różnic w systemach prawnych narodów znajdujących się na tym samym poziomie cywilizacyjnym i dzielących ten sam porządek gospodarczy”
- (Zweigert/ Kötz: Einführung in die Rechtsvergleichung)

Pojęcie prawa porównawczego

- Komparatystyka w skali makro:
- Porównanie metod poszczególnych porządków prawnych; sposoby rozwiązywania sporów; struktura zawodów prawniczych. Techniki prawodawcze, stosunek do kodyfikacji; metody wykładni, znaczenie precedensów; znaczenie nauki prawa dla kształtowania się porządków prawnych; styl uzasadnia orzeczeń
- (Zweigert/Kötz: Einführung in die Rechtsvergleichung)

Pojęcie prawa porównawczego

- Komparatystyka w skali mikro:
- Porównywanie poszczególnych instytucji prawnych

Zadania komparatystyki

- W poszukiwaniu jak najszerszego zbioru rozwiązań prawnych
- Studia komparatystyczne w procesie tworzenia prawa
- Wykładnia prawa narodowego zainspirowana badaniami porównawczymi
- Komparatystyka jako instrument poznania własnego porządku prawnego

Zadania komparatystyki

- Proces ujednolicania prawa
- Ernst Rabel
- Globalizacja prawa sprzedaży – Konwencja wiedeńska
- UNIDROIT
- Proces powstawania *acquis communautaire*
- Europejskie projekty unifikacji prawa prywatnego: PECL, DCFR etc.
- Projekt Instrumentu Opcjonalnego: Europejskie Wspólne Prawo Sprzedaży

Zadania komparatystyki

- Krytyka procesu ujednociania prawa i spór o prawo porównawcze
- Biblioteka i róże – krytyka Pierre’a Legranda
- Wielość porządków prawnych jako wartość?
- Sztuczność procesu porównywania porządków prawnych
- Niemożność poznania praw obcych?

Znaczenie komparatystyki dla prawa polskiego

- Szczególna doniosłość „legislacyjnej” komparatystyki w kształtowaniu się systemów prawnych Europy Środkowej
- Między Francją a Niemcami – tradycja kontynentalna między dwiema skrajnościami (Merryman)
- Przykład stosowania metody prawnoporównawczej w procesie tworzenia polskiego kodeksu zobowiązań

Metoda prawnoporównawcza

- Poszukiwanie ekwiwalentów: funkcjonalna metoda prawnoporównawcza
- Poszukiwanie instytucji, które w różnych systemach prawnych spełniają tę samą funkcję
- Przykład: Forma i wymóg *consideration*
- Przykład: Związanie ofertą i forma czynności
- Przykład: rejestr nieruchomości

Metoda prawnoporównawcza

- Wybór porządków prawnych w procesie badań komparatystycznych
- „wzorcowe porządki prawne” i porządki „pochodne” – zasadność utrzymywania takiego rozróżnienia
- Poszukiwanie rozwiązań charakterystycznych w danej dziedzinie
- Prawo niemieckie i francuskie: modele czy skrajności rodziny kontynentalnej

Metoda prawno porównawcza

- Poznanie obcych porządków prawnych jako punkt wyjścia metody prawno porównawczej
- Kwestia referowania poszczególnych porządków prawnych w pracy
- Poszukiwanie ekwiwalentów w miejsce prostego zestawiania podobieństw i różnic
- Poszukiwanie uniwersalnej systematyki i siatki pojęciowej

Metoda prawnoporównawcza

- Zagadnienie krytyki poszczególnych porządków prawnych: ocena poszczególnych rozwiązań z punktu widzenia ich przydatności dla konkretnego zadania, które przy zastosowaniu metody komparatystycznej pragnie się zrealizować
- Konieczność wstrzeźliwego podejścia – ograniczenia w poznaniu obcego systemu i zrozumienia, w jaki sposób dana funkcja całościowo jest realizowana